

ВИСНОВОК РЕЦЕНЗЕНТА

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Сіренка Владислава Геннадійовича «**Формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання**», подану на здобуття ступеня вищої освіти доктор філософії в галузі знань 01 – Освіта / Педагогіка, за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура)

Актуальність теми виконаної роботи. Реалії, в яких опинилася Україна сьогодні, вражають усі категорії населення, зокрема і учнівську молодь. Збереження ментального і соматичного здоров'я школярів є одним з провідних педагогічних завдань сучасної школи, пов'язане з формуванням умінь адаптуватися до дії постійних стресорів, зберігаючи оптимальну працездатність та стійке функціонування організму. Це умінь проявляється в ефективній взаємодії показників когнітивної, емоційно-вольової, мотиваційної сфер та фізичного стану індивіда. Безумовно, стійкість до психоемоційного стресу в нестандартних та небезпечних ситуація зумовлюється комплексним проявом вольових зусиль, емоційної стабільності, рухових можливостей та властивостей психіки.

Доведено, що рухова активність здатна знизити дію стресів, покращити психоемоційний стан, підвищити функціональну готовність організму. Єдиноборства, зокрема бокс, передбачають подолання втоми, болю, стримування емоцій, збереження працездатності, характеризуються проявом сили, витривалості, швидкості та координації, волі, рішучості та сміливості за рахунок варіативних та ситуативних дій бійцівського характеру в умовах психоемоційного напруження контакту із суперником. суперника та швидкої перебудови рухів у нападі та захисті. Вікові особливості психофізичного розвитку школярів 16-17 років, особлива стресогенність цього вікового періоду та висока популярність боксу серед юнаків обґрунтовують доцільність застосування боксу у процесі фізичного виховання учнів старшої школи, тому тема дисертаційного дослідження є актуальною.

Ступінь обґрунтованості результатів дослідження, їхня вірогідність і новизна. Провідні науково-методичні положення теоретичної та практичної

значущості мають високий ступінь обґрунтованості, отримані дослідницькі результати мають абсолютну підтверджену достовірність, сформульовані висновки мають чітку структуру, логічну послідовність, відповідають завданням дослідження та є правомірними та однозначними, що забезпечується достатньою кількістю сучасних інформаційних джерел (201 джерело, з яких 16 – іноземною мовою), застосуванням адекватних емпіричних і математико-статистичних методів. Автором вперше визначено особливості прояву рухових та вольових якостей дітей 16-17 років залежно від сили нервової системи, зафіксовано зв'язок рівня психоемоційної стійкості з руховим розвитком та вольовою сферою учнів старшого шкільного віку та на цій основі розроблено методику навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами боксу у процесі фізичного виховання, підтверджено її ефективність; запропоновано критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 10-11 класів під час занять боксом з урахуванням рівня психоемоційної стійкості; удосконалено педагогічні технології впливу занять фізичними вправами на зниження рівня стресу, підвищення психоемоційної стійкості та покращення ментального здоров'я учнівської молоді; доповнено наукові дані щодо контролю і корекції психоемоційного стану школярів на заняттях фізичними вправами, мотивації та інтересів, рівня стресу, рухової підготовленості та особливостей вольової сфери учнів старшої школи, можливості впровадження засобів боксу в освітній процес фізичного виховання учнів закладів загальної середньої освіти.

Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих роботах. Основні положення та результати дисертації викладено у 3 публікаціях, з яких 1 стаття у міжнародному виданні, що входить до наукометричної бази Web of Science, 2 статті у фахових наукових виданнях України.

Рекомендації з використання результатів дослідження. Провідні теоретико-методичні положення, отримані результати і висновки дисертаційного дослідження мають важливе значення для збереження ментального і соматичного здоров'я школярів, зниження рівня стресу та формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи шляхом

упровадження різних видів єдиноборств у практику фізичного виховання. Загалом дисертація свідчить про належний рівень підготовки здобувача, досконале володіння ним сучасними науковими знаннями та дослідницькими навичками, критичним мисленням, творчим підходом до обраної проблеми, що дозволило йому з'ясувати стан її розробленості у сучасній педагогічній теорії та практиці, визначити алгоритм та шляхи реалізації дослідницьких завдань, розширити основні підходи до підвищення ефективності фізичного виховання школярів.

Зауваження і недоліки роботи. Поряд із загальною позитивною оцінкою дисертаційної роботи виникли дискусійні питання та зауваження до її змісту з відповідними рекомендаціями щодо їх усунення:

1. В основу методики навчання психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами боксу у процесі фізичного виховання було покладено кореляційні зв'язки між показниками вольової сфери, рухової підготовленості, психоемоційного стану, психічних властивостей та стресостійкості. Однак чомусь показники спеціальної рухової підготовленості у боксі у кореляційний аналіз не включалися, їх вплив на рівень стійкості до стресу не вивчено.

2. Вимагає уточнення інтерпретація понять психоемоційної стійкості та стресостійкості у роботі: вони тотожні чи різні. З одного боку, автор позиціонує психоемоційну стійкість як стійкість до психоемоційного стресу, з іншого ж боку, для оцінки рівня прояву цих показників пропонує різні методи: для визначення стресостійкості – Бостонський тест, для психоемоційної стійкості – розроблені ним навчальні нормативи, що включають комплексну оцінку вольових якостей та показників психоемоційного стану.

3. Відомо, що єдиноборства, зокрема бокс, є достатньо травматичними. Проте у роботі відсутня інформація про стан здоров'я школярів. Також не вивчався рівень фізичного розвитку учнів.

4. Четвертим завданням дослідження є визначення критерії оцінювання навчальних досягнень учнівської молоді під час занять боксом з урахуванням рівня їх психоемоційної стійкості. Однак за назвою відповідного підрозділу 3.1

вони є критеріями оцінки психоемоційної стійкості учнівської молоді на заняттях єдиноборствами в процесі фізичного виховання, а за змістом оцінювання включають оцінку рівня теоретичної підготовленості, загальної, спеціальної рухової підготовленості та психоемоційної стійкості. Потребують уточнення назва та зміст розроблених критеріїв.

5. У таблиці 3.8 представлено навчальні нормативи для оцінки психоемоційної стійкості. Однак незрозуміло, чому до нормативів увійшли усі вольові показники, навіть ті, чия інформативність не підтверджена.

6. У тексті зустрічаються друкарські помилки.

Загальні висновки. Викладені зауваження мають суб'єктивний характер, не є принциповими і не знижують загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Викладене дозволяє вважати дисертаційну роботу Сіренка Владислава Геннадійовича «Формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання», подану на здобуття ступеня вищої освіти доктор філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура) самостійно виконаною та завершеною науковою працею, що за своїм змістом, обґрунтованістю одержавних висновків та новизною отриманих результатів відповідає чинним вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затведженого Постановою №44 від 12 січня 2022 р. (зз змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р., № 507 від 03.05.2024 р.) і може бути рекомендованою до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура).

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методики
фізичного виховання
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

